

UNITÁRIUS

ÉRTESÍTŐ

Az Unitárius Világszövetség elnökének üzenete a világ minden unitáriusához

Az Unitárius Világszövetség elnöke A. Hall sheffieldi (angliai) lelkész. A koppenhágai unitárius világkonferencia határozatának értelmében minden év januárjának második vasárnapja „nemzetközi vasárnap”. Ekkor minden unitárius szószelekről szerte a föld kerekiségén ismertetni kell a Világszövetség céljait és fel kell olvasni az elnök üzenetét. Az idei üzenet így hangzik:

A nemzetköziségről rendszerint politikai vonatkozásban szoktunk megemlékezni, de a mai vasárnapon minket inkább vallási szempontból érdekel a dolog, kivált szétszórtan élő hitrokonainkra való tekintettel, az egész világon.

A mai kor megköveteli, hogy ébren legyünk és dolgozzunk. A mi hiveink mintegy húsz nemzet fiai között szétszórtan élnek s éppen ezért sok jó szolgálatot tehetnek a nemzetközi együttműködés, a békesség és megértés ügyének. Ennél fontosabb ügye pedig nincs és nem is lehet a mai világnak. A mi Világszövetségünk együttes akciójára az idő még nem érkezett el; de addig is az a kötelesség vár reánk, hogy alkalmas és alkalmatlan időben reá mutassunk a békesség Fejedelmének, a mi Tanítómesterünknek megváltó üzenetére.

Ugy tapasztaljuk, hogy az emberi haladás és felvilágosodás ügye veszélyben forog. Itt is, ott is reakciós törekvések mutatkoznak s ez alól a vallás és a teológia mezeje sem képez kivételt. Európában megtörténhetik a XX. században, hogy elavult dogmákat új formába öltöztetve felújítanak. A gondolatszabadságot gúzsba kötik és kizárják a szabad vizsgálódás kipróbált módszereit, amelyek eddig a tudást hatalmas lendülettel vitték előre. Még az

erőszaktól sem riadnak vissza, ha arról van szó, hogy az ország polgárait egyazon rideg hitforma elfogadására kényszerítsék. Ilyenformán a vallás-szabadságért folytatott küzdelem nagy áldozattal és sok szenvedéssel van egybekötve.

Talán sohasem volt oly nagy szükségünk arra, hogy a vallás dolgaiban komolyan és mély-séges rokonérzéssel és őszinteséggel tanácskozzunk, mint éppen napjainkban. Az egyén legszentebb jogát, az önálló gondolkodás eszméjét vonják kétségbe azok, akik az ébredő lelkiismeretet dajkamésékkal elaltatni igyekeznek.

Mi azért, Testvéreim, a szabadság arcvoná-lában maradjunk meg szilárdan, amellet a benső meggyőződés mellett, hogy a vallásos eszmélet csak veszíthet azáltal, ha a világosságot kikapcsoljuk és annak sincs semmi értelme, hogy a régi tekintélyt hatalmi eszközökkel pótoljuk.

Foglalkozzunk behatóan elveinkkel és igaz-ságainkkal, tegyük azokat magunkévá az ősök lelkesedésének lángja mellett, hogy azután mi is a háztetőkről hirdethessük azokat alkalmas és al-alkalmatlan időben. A mi lelkesedésünk tüze a nagy tömegek szívét is lángra fogja gyújtani.

Tegyük hitet amellet, hogy mi nyomdokai-

ban kívánunk haladni azoknak a bátor ősöknek, akik a századok folyamán csatarendbe állva, magasra emelték a szabadság és az emberi haladás zászlaját. Elbukhattak az egyenetlen küzdelemben, de soha el nem csüggedtek. Minden poklokon keresztül kitartottak a végső diadalig. Ezekben a napokban, a mai modern kor áldott világossága mellett, nekünk kell képviselnünk az ő dicsőséges eszményüket és férfias magatartásukat. Mi tőlük vettük át a szent örökséget. S ezért bátran oda kell állanunk a sorompóba a nemzetközi megértő jóakarát, a vallásszabadság, az igazmondás és az őskeresztény istentisztelet terjedéseért és térfoglalásáért ezen a földön.

Legyünk hivek önmagunkhoz és öhozzájuk; ezekhez a bátor, tüzes lelkekhez, akik előttünk jártak jó példával s bizva a mindenható Isten segédelmében, szóval, tettel, áldozattal küzdjünk az Ő országának eljöveteleért. Hadd épüljön mindnyájunk szívében ez az ország. S lakozzék benne — a lélek üdvére Béke, Igazság és Szeretet.

Alfred Hall.

Tizenöt év

A kedves olvasó a feliratokból könnyen megállapíthatja, hogy lapunk a tizenötödik évfolyamába lépett. Tizenöt év nem nagy idő, különösen ha azt egyházunk kétévezredes, vagy ha magyar egyházunk négy évszázados történetével hasonlítjuk össze. És mégis sok idő, ha tekintjük azt a tenger megpróbáltatást és szenvedést, amelyen a Csonka-magyarországra szakadt hat és félezer főnyi unitáriusság átment.

Tizenöt évvel ezelőtt, 1922-ben, a legreménytelenebb napokat éltük itt e hazában. Romok tetején jártunk s minden lépésre rémségek meredeztek elénk a mult szörnyű pusztulásából. Az unitárius családok százai laktak vasuti kocsikban lerongyolódva, sokszor éhezve. Az országban szerte-széjjel százak és százak kóboroltak tanácstalanul, minden támogatás nélkül. A menekülés siralmas ideje volt ez. A csonka hazában mindössze öt unitárius lelkész működött, de ők sem voltak elkészülve a szétszórt hivek misszionálására. Budapesten két lelkész végezte az idegörlő munkát, küzdve bajjal, nyomorúsággal és a könnyek tengerével.

Ilyen körülmények közt vetődött fel az eszme, hogy a szétszórt hivek misszionálására egy lapot kellene indítani, amely mindenütt utoléri a bujdosókat. Józan Miklós püspöki vikárius tollában a gondolat testet öltött s szerkesztésében 1922. ju-

niusában megjelent az Unitárius Értesítő első száma. Felelős kiadója Biró Lajos másodlelkész, jelenleg hódmezővásárhelyi lelkész lett. Az ujság fejlécét e sorok írójának iskolatársa, dr. Darkó Béla, jelenleg miskolci ref. főgimn. tanár rajzolta. Így indult meg a kis lap s jelent meg minden hónapban egyszer egy budapesti nyomdában. A pénznek folytonos értékcsökkenése miatt az előfizetési díj kevés volt a lap fenntartására. Ilyen esetben Józan Miklós szerkesztő nyult a zsebébe és fizetett. Ez a körülmény volt az oka, hogy e sorok írója a következő évre (1923.) egy olcsó kültelki nyomdát keresett s ott jelent meg lapunk öt éven keresztül. Ezzel a korrektori tisztség is megoldást nyert, miután a nyomdász és a közvetítő egyugyanazon kültelki városban laktak. A fejléc is megújult, mert az országoshírű unitárius művész, Szamosi Soós Vilmos készített egy újat, amely Dávid Ferencet a fölkelő nap korongjába rajzolta bele. A gondolat megkapó volt s ez a fejléc hat éven át ékesítette a címlapot.

Bizony a pénz most is sokszor hiányzott, bár Biró Lajos kiadó mindent megtett, hogy előteremtse azt. Takarékoskodott a végletekig, de hiába, a korona értéke állandóan zuhant s bizony még mindig a szerkesztő zsebe volt az ultima ratio, ahová különösen év vége felé fordulni lehetett. 1928-ban a lap nyomása ismét a fővárosba került. Ekkor jobb papíros és szép boritéklap jelezte, hogy a legjobb úton vagyunk arra, hogy megálljuk a versenyt a többi egyházi lapokkal.

Az 1929. év (VIII. évfolyam) nagy változást jelentett a lapra. Józan Miklós főszerkesztő és mecénás átadta a lapot a budapesti unitárius egyházközség tulajdonába, ahol az mind a mai napig van. Az egyházközség Barabás István lelkészre bízta a szerkesztést, hálával és köszönettel adózván az eddigi főszerkesztőnek, aki ekkor más nagy elfoglaltságára való tekintettel azt többé nem folytathatta. A lap felelős szerkesztője e sorok írója, felelős kiadója pedig Pethő István lettek. Kicsit sokan voltunk, de hát a lap most már kéthetenként jelent meg. Az új fejlécet — mert az is megváltozott — dr. László Gyula rajztanár készítette, de ez csak egy évig volt használatban. Ugyanis a negyedrétalet 1930-ban nyolcadrét lapalak váltotta fel. Így kívánta az egyházközség, de ez nem bizonyult üdvös változásnak. A lap anyagi ellátása az új környezetben sem javult, a ráfizetés még mindig tetemes volt.

Ez az állandó baj volt egyik főoka, a másik pedig Barabás István lelkész folyton szaporodó

Az unitarizmus

Korunk szemszögéből nézve

munkája, hogy 1933. január 1-én a lap szerkesztése a mai kezekbe került. Iván László, az új szerkesztő gyökeres kurát ígért s az anyagi bajok orvoslásához látott. A lap ezentúl havonta egyszer, negyedréteg alakban, de ugyanolyan terjedelemben jelent meg, mióta addig. A nyomdai árakat leszo- ritotta s a máig is dolgozó unitárius nyomdással: Máté Ernővel kedvező megegyezést kötött, az előfizetést szorgalmazta, a lap munkatársainak táborát felfrissítette s azok számát gyarapította. Így igyekezett anyagi és szellemi téren új módszereket alkalmazni s így sikerült is az évet pénztári fölösleggel lezárni.

Azóta hála Istennek és a mi derék olvasóinknak, előfizetőinknek és jóbarátainknak, lapunk élete ki van egyensúlyozva s habár érezzük az idők nehézségét, de a megértés, a jóakarát mindig megment úgy az eladósodástól, mint az érdeklődés hiányától.

Igy állunk ma s ha Isten segít, ezt a helyet szeretnők továbbra is megtartani. Igyekszünk olvasóközönségünket minden unitárius eseményről híven és az evangélium szempontjából nézve tájékoztatni. Szeretnők továbbra is megtartani azt a ragaszkodást, amelyet olvasóink részéről eddig is több ízben tapasztaltunk.

Ami az anyagiakat illeti, talán egyesek sokalják a lap előfizetési árát, az évi négy pengőt, noha más lapokkal összehasonlítva, ez az összeg nagy- nak nem mondható. Azonban mi mégis — ezen a téren is — meglepetést tartogatunk előfizetőink részére. Azok részére, akik évről-évre hűségesen befizették az előfizetési díjakat. Most még nem akarunk beszélni róla, azt akarjuk, hogy a tett, az eredmény beszéljen!

Lapunk külsejében a mai számtól kezdve máris változás van. Maksay László képzőművészeti főiskolai hallgató izléses betűkből új fejléct rajzolt, hogy ezáltal is emeljük a külső csinosítást. De sor kerül egyéb újításra is!

Tizenöt év fordulóján megköszönjük olvasóinknak és előfizetőinknek, hogy mellettünk hűségesen kitartottak, baráti kézszorításunkat és üdvözlésünket küldjük határokon innen és határokon túl s kérünk minden jó magyar unitáriust, hogy szeresse és támogassa alföldi egyházunk egyetlen lapját: az Unitárius Értesítőt!

Iván László.

Siessen előfizetni!

Ahhoz az építkezéshez, amely az unitárius gondolat folytontartó kiépítését jelenti, szeretnék magam is néhány téglával hozzájárulni. E téglák anyagát nem az unitarizmus hősi korszakának földjéből veszem, hanem a kor talajából.

Néhány gondolatomnak adok kifejezést a kornak és a vallási felfogásnak viszonyáról és szeretném kijelölni azt a helyet, amelyet a mai életben az unitarizmus eszmekörét tekintve elfoglalhat, sőt el kell foglalnia.

Gondolataim irányelvét előrebozsájtom. Nem az égiekből, a hit transcendentális elemeiből közeledem a földi élet felé, hanem megfordítva. A nagy költő, Dante példája lebeg előttem, aki az Inferno szomorú kapuitól az égi fényrózsa lángsugaráig jutott.

A mai élet is hasonló Dante poklához. A világ gazdasági élete pang, e munkanélküliség állandóan nő és vele a legsötétebb nyomor. A nemzetek egymással szemben lábhoz tett fegyverrel néznek farkasszemet. Osztályellentétek viaskodnak és bizonyára nem fog késni sokáig az a szikra, amely lángba borítja az egész világot. A többségi politikai pártok türelmetlenségénél talán csak a vallási türelmetlenség nagyobb. A „cuius regio, eius religio“ elve ma akként érvényesül, hogy a létfenntartás is kötve van valamely valláshoz való hozzátartozósághoz.

Ebben a vigasztalan Infernoban a menekülő léleknek a tudomány sem nyújthat biztos menedéket. Korunk tudományos élete sokszor tullépi feladatának, céljának korlátait és fénysugarát hivalkodva az örök égi vándor fénykévéivel méri össze. A tömegek lelkét ideig-óraig lekötöthetik nagy népi megmozdulások is, de Ágoston, Hippó püspökének önvallomása messzebb hangzik el az emberi lélekben, mint az Internacionale, vagy a Horst Wessel induló.

Korunk kollektív eszmeáramlata nem képes kitölteni azt az űrt, amelynek érzetére az ember, a mai ember önmagára döbben. A mai kor vallásos élete transcendentális lényegű és mégis merev dogmák ellentmondásaiban vergődik. Az egyéni vallásos élmény, a lélek vallási munkaterületének egyéni kimélyítése egyre ritkább. Az egyéni Istenkeresés, az Istenszeme élményi kiala-

kitása elvész a dogmatika labirintusaiban, vagy a csodaváró tömegek fanatizmusában.

Ki ne érezné annak szükségességét, hogy összhangot teremtsen a földi élet nyugtalanító problematikája és az égi ajándék, az ösztönösen óhajtott hit között? Kit ne rázna meg emberéletének tragikus kettőssége, az t. i., hogy a kor tapasztalati bizonyosságszerzését a vallásos élet lélekből szóló sugallataival kell összeegyeztetnie.

A mai ember e tragikus kettősségével feloldási, kiegyenlítési lehetősége álláspontom szerint az unitarizmusban adva van. Dávid Ferenc mélyen emberi, lassanként kikristályosodó Istenkeresése az ő damaszkuszi útján történt. Alakja túlnő a többi nagy reformátorokon, akik nagyságuk mellett kötve voltak koruk veze'ő eszméihez.

Vessük fel a kérdést! Mit hozott az unitarizmus tul minden koron az örök emberi lélek számára? De fel kell vetnünk ezzel párhuzamosan azt a kérdést is, hogy az emberi vallástörténelem színpadán való megjelenésével mit vett el? Ezt a kérdést azért kell felvetnünk, mert az értékes szellemi és vallási eszmeáramlatok egyszerre építettek és romboltak.

Kétségtelenül merész lépése volt az unitarizmusnak, hogy mind élesebben és végső állásfoglalásában a leghatározottabban szembe fordult az athanasiusi christológia alaptételeivel, amikor kétségbe vonta Krisztus istenségét. Ki ne érezné, hogy Názáreti Jézus lényének nemessége, gondolkodásának és cselekedeteinek fennköltisége nem e világból való. Lényéből oly világosság sugárzik, hogy fejünket mélyen meg kell hajtánunk előtte.

Vajjon nem isteni tulajdonságok ezek, amelyek meghaladják az emberi mértékegységet, az emberi fogalmakat? Eljöhet-e egy oly kor, amelynek a Hegyi Beszéd nem csal titkon könyveket a szemébe?

Bizonyos, hogy amidőn az unitarizmus csak a méltóság jelképeként értelmezte Jézus istenségét, tovább fejlesztette azt a jelképkötő törekvést, amely a kálvinizmusban mégcsak az urvasora tanának értelmezésében nyilvánult meg. A jelenségek anyagias felfogásától a szimbólumokként való értelmezésig az út nem rövid. Ez az út a hűvös objektiválódás útja volt?

Vajjon visszafejlődést jelent-e a vallástörténelemben, hogy az unitarizmus elejti az eredendő bűn fogalmát és magáévá teszi a szabad akarati felfogást? Nem zárul-e be a még gyermekkorát élő ujkor ege? Nem távolodik-e el ez

az ég a földtől, nem borul-e el a madáchi tragédia égboltjának dicse?

Vajjon mit ad az unitarizmus annak az emberi léleknek, amely vallásosságát évszázadokon keresztül ki tudta élni a szentháromság széles sikokra törekvő fogalmában?

Csak a felületes gondolkodó állithatja, hogy az unitarizmus az eget eltávolította a földtől, mert valójában a földet hozta közelebb az éghez.

Az a tanítása, hogy Jézus a legtökéletesebb ember, az egyetlen követendő eszménykép, hogy az ember szabadon választhat jó és rossz között, az ember Istenhez való emelésének kategorikus szükségességét célozza. Az unitarizmus nem jelentett és jelent szabadosságot, hanem ellenkezőleg fokozottabb kötelezettséget Istennel, de egyszerűsmind embertársaival szemben is.

Ezen a ponton kapcsolódik be az unitarizmus a mai életben is és ezt a helyet kell korunkban az eddigiéknél is fokozottabban kiépítenie és megszilárdítania.

Kereszténynek lenni, ma azt kell jelenteni, hogy Jézus ajándékaért Istennel és embertársaikkal szemben felelősek vagyunk.

Az unitarizmus felfogásából a keresztény felelősségérzet hangját hallom minduntalan kicsendülni. Ez a hang óv és figyelmeztet. Ez a hang ma is friss, gyöngéd és mégis határozott. Ez a hang korunknak szól. A kereszténység eszmei lényegére utal, a Szeretetre. Figyelmeztet arra, hogy a mai emberiségnek sohasem szabad elfelejteni, hogy Alkotója létrehozta ugyan a világ mindenséget, de nem teremtette meg a gázháborút, a bombavető repülőgépeket, a gazdasági szankciókat és a harci kocsikat.

Valaki sajnálattal, vagy esetleg kárörvénddéssel megkoekáztathatja azt az ellenvetést, hogy az unitarizmus, korunk felelősségérzetének e hűséges letéteményese csak kisebbség. Ezzel az ellenvetéssel szemben az a felelet, hogy az eszmei és erkölcsi értékek mai szemszögéből nézve és vizsgálva ez vajmi keveset jelent. Emlékezzünk arra a kisebbségre, amely ennek ellenére bátran vállalta azt a hivatást, hogy elmenvén tanítson minden népeket!...

(Mezőtur.)

Dr. Gönczi Pál.

Terjesszük az unitárius gondolatot!

Egyházi Főtanács Kolozsvárott.

December 15-én ült össze az unitárius egyház legfőbb törvényhozó és kormányzó testülete: a főtanács a kolozsvári kollégium disztermében és 17-én este 8 óráig tartotta tanácskozásait, amelyen sok érdekes döntést hozott.

Beszél a főgondnok

Vasárnap (dec. 15-én) délelőtt 9 órakor nyitotta meg a főtanács ülését *dr. Ferenczy Géza* főgondnok. Sajnálattal jelentette, hogy a vallási sérelmek ellen emelt panaszok elintézéséről nem számolhat be. Majd a „Szervezeti Törvény” reformjának, a tárgysorozat legfontosabb pontjának kérdésére tért át s felhívta a főtanácsot, hogy a legnagyobb óvatossággal, higgadtsággal s főleg egyetértéssel intézzék el ezt a nagyon régen húzódó ügyet.

Gvidó Béla esperes imádkozott a főgondnoki megnyitó beszéd után, majd az üdvözlőket s néhány személyi kérdést intéztek el. A templom harangjainak megkondulásakor az ülést felfüggesztették s a főtanács átvonult az istenházába, ahol *Kelemen Imre* alsórákosi esperes végezte az ünnepi szolgálatot.

A Szervezeti Törvény reformjának elhalasztása

Dr. Ferenczy Géza főgondnok nyitotta meg újból az ülést, amelynek első pontja az évek óta készülő, a mai időknek inkább megfelelő egyházszervezeti törvény volt. A főgondnok azt vitatta, hogy nem érdemes a régi törvényt kicserélni egy újjal. *Dr. Kiss Elek* azt hangsúlyozta, hogy a fejlődés természetes következménye egy új törvény alkotása, amelyet a főtanácsnak joga, sőt kötelessége elvégezni. *Dr. Elekes Domokos* szerint azért van szükség az új törvényre, mert az egyház sem nélkülözheti tovább az egyházközségekben rejlő nagy népi erőket. *Dr. Ferenczy József* szerint jobb, ha a 350 éves egyház-alkotmányt tartjuk meg, ahelyett, hogy új formákat keressünk. *Pál Domokos*, *Vári Domokos*, *Lőrinczy Dénes* esperes, *Kovács Lajos* brassói lelkész, *dr. Pálffy Ferenc* a szervezet reformja mellett szólaltak fel, míg *Gvidó Béla* esperes, *Sándor Gergely*, *Árkosi Tamás* az elhalasztás mellett beszéltek. A főtanács végül is szavazással úgy határozott, hogy a szervezeti törvény reformját a jövő ülés napirendjére tűzi ki. Vajjon

hányszor fog ismétlődni még ez a mesére emlékeztető megoldás?

Jelentések

Dr. Boros György püspök jelentésében ismertette az unitárius irodalom eseményeit, a püspöki látogatásokat, a személyi változásokat, a külfölddel folytatott szellemi kapcsolatokot, majd a népességstatisztikáról számolt be. *Dr. Mikó Lőrinc* az E. K. Tanács jelentését mutatta be s különösen szomorú volt az udvarhelymegyei erőszakos térítésekről rajzolt kép. *Lapedatu* miniszter ígéretet tett a panaszok orvoslására. A jelentés felemlítette, hogy ma már az egyházi összejöveleket is számos helyen akadályozza az önkényeskedő helyi hatóság. Az E. K. Tanács jelentését hosszas vita követte, amely az esti órákba nyult be.

Teológiai tanárok választása

Csifó Salamon halálával megüresedett történelmi és jogi tanszék betöltése következett a második napon, miután a jószágfelügyelőség és nyugdíjbizottság jelentéseit letárgyalták. A képviselőtanács a tanszék betöltésére *Váry Albert* eddigi gyakorlati teológiai tanár személyét, az így megüresedő gyakorlati tanszékre pedig *Szent-Iványi Sándor* eddigi h. tanárt ajánlja. A megejtett szavazás mindkét ajánlatot elfogadta.

Ezután nagyfontosságú reformot tárgyalt a főtanács: a teológiai képzés reformját. Eddig a teológusok ötödik évüket valamely egyházközségben folytatott gyakorlattal töltötték. Most pedig azt hozták javaslatba, hogy gazdasági kiképzésben részesüljenek a teológusok a székelykeresztúri gazdasági iskolán. A javaslatot nagy vita követte, amelynek legérdekesebb hozzászólója *dr. György József* volt, aki a lelkészi kiképzés minden téren való, teljes megújulását tartja szükségesnek. Mivel a vélemények sok tekintetben eltérők voltak, a főtanács utasította az E. K. tanácsot, hogy a jövő főtanácsra részletesen kidolgozott javaslattal jöjjön s majd akkor fog dönteni az egész kérdés felett.

Utolsó nap

A főtanács harmadik napját különböző jelentések töltötték ki. Az érettségi vizsgákra a két kollégiumban 21 tanuló jelentkezett s ezeken mindössze 3 tudott csak keresztülvergődni. A névlemezés tovább folyik s vele együtt az egyház sebeinek állandó vérzése. Az állandó testi-lelki nyomorúság ellenére is az elemi és középiskolákban a tanulók száma emelkedik.

Ezután még a számadásokat, a költségvetést

és különféle indítványokat tárgyalták le, majd *Ürmösi Károly* esperes imája fejezte be a háromnapos tanácskozást.

HŐSÖK, EMBEREK

Szilágyi Tamás

nyug. áll. el. isk. igazgató.

Az Aranyos partjáról indult és a Bodrog mellett tért örök nyugovóra. Isten 64 évet szánt neki a földi életből. Becsülettel töltötte be munkás esztendőit a magyar nevelés és egyházunk szolgálatában.

Az alföldi unitárius életbe 1908-ban kapcsolódott be. Ekkor nevezték ki Orosházára az állami iskolához, s akkori püspökünk megbizta ottani leány-egyház községünkben a lévitai teendők ellátásával is. Lévitai minőségben apostoli munkát végzett.

Kitartó fáradozásainak eredményeként 1912-ben -- amikor hódmezővásárhelyi templomunk fölépülésével fölöslegessé váltak az imaházi felszerelések, szószék, urasztal stb. — Orosháza községének főterén szép bérhelyiségbe költözhetett be az addig magánházaiban, később egyik iskola termében nem éppen ideális körülmények között templomozó unitárius gyülekezet.

Az volt a tervünk, hogy 1915-ben Orosházán is templomot emelünk az egy igaz Isten tiszteletére. Ennek a szent célnak megvalósítása érdekében dolgoztunk csendben, jó reménységgel és reális alapon. Közel 9 ezer aranykorona építési alapot gyűjtöttünk. A községtől ingyen templom helyet kértünk és kaptunk. Orosházi és hódmezővásárhelyi másfelekezetű jóembereink ajándékképpen biztosították a szükséges építési anyagok nagy részét. Istenben boldogult *Kovács József*, a magyarországi unitárius egyház legnagyobb jóltevője, egymaga vállalta a téglá-anyag felerészét és a cse-repet.

A jövőre való készülődés közben *Szilágyi Tamás* rendszeres vallástaniással, hűséges pásztorolással nevelte a tervezett templomba az élő köveket. Ünnepnapja volt, amikor a maganevelte ifjakat első alkalommal átvezethette vásárhelyi templomunkba konfirmációra.

A reklám nélkül folyó lelki és anyagi erőgyűjtés munkájába csapott le aztán a fellegtelen égből az 1914. nyarán kitört nagy háboru, maga alá temetve szép terveinket.

Felsőbb rendeletre templomépítési alapunkból 8 ezer aranykoronát jegyeztünk hadikölosönre. Odaveszett. Templom helyünk magától visszashállott a községre, mert a kikötött időre beépíteni nem tudtuk. 1918. okt. 31-én, a *Károlyi-féle* felfordulás napján a népköztársaság hívei a „népfelség” nevében elfoglalták imaház helyiségünket. Templomi fölszerelésünket, értékes amerikai rend-

szertü orgonaharmoniumunkat lelkes gondnokaink vették gondjaikba s őrizték házaikban. Azokban a szomorú hónapokban s később a vörös uralom alatt az iskolák nem mertek istentisztelet céljaira termet adni. Másik bérhelyiségre nem volt már pénz. A gyülekezet fedél nélkül maradt.

A 11 hónapig tartó román katonai megszállás s előbb a bolsevisták légmentesen elzárták gyülekezetétől a vásárhelyi lelkipásztort. Az érzékeny szívű *Szilágyi Tamás* néhány jó unitárius hívünkkel egymagában siratta a szép reményeket s az elsodort gyülekezetet. A szörnyű évek szörnyű eseményei megtörték munkakedvét. Nem tudott a romokon járni. 1922-ben áthelyeztette magát Kispestre. Ez utóbbi állomáshelyén is — a honnan a múlt év júniusában vonult nyugalomba a kultuszminiszter elismerésével — éveken át nagy szeretettel gondozta kispesti kicsinyeinket a vasárnapi iskolában.

Most már csendesen pihen Tarcalon a református temetőben, ahová 1935. dec. 21-én történt váratlan elhunytá után dec. 23-án, ígéretéhez híven én kísértem ki utolsó útjára. Koporsója fölött egyházunk nevében megköszöntem üdvözült lelkének halálig való hűségét és áldozatos buzgólkodását.

Ezeket a sorokat már életében megérdemelte volna. De nem gondoltam, hogy ilyen hamar kell tőle bucsuznom. Az *Értesítő* nyilvánossága előtt most rovom le hát szomorú kötelességemet.

Szerény, halk szavú férfiú volt, de egyházszeretetében, hűséges unitárius biztonyságlevésében ékesen beszélő lélek. Római katolikus vallású feleségével három jó unitárius fiút nevelt s állított a maga helyébe az unitárius barázdába.

Legyen áldott kedves emléke! Könnyező szereteteinek adjon a jó Isten égi vigasztalást, korán sirbahajlott testének békességes pihenést Rákóczi fejedelem egykori földi birodalmában!

Barabás István.

MAI KÉRDÉSEK

Kell-e a külön kehely?

Egyházi főtanácsunk 1933. évi ülése határozatot hozott a külön kehely bevezetéséről ott, ahol egyes egyházközségek vagy magánosok kérik azt. E határozat alapján kérte az ifjuság dunabogdányi nyári konferenciája a budapesti egyházközség területén a külön kehely bevezetését azok számára, akik ily módon akarnak élni az Urvacsorával. Természetesen ez a régi közös kelyhes gyakorlatot semmiben sem érintené, az maradna továbbra is az urvacsoraosztások alkalmával a főszertartás. A budapesti egyházközség december 15-én tartott közgyűlése tárgyalta a kérdést s több felszólalás után, amelyek egyrészt a külön kehely bevezetése mellett vagy ellen történtek, úgy határozott, hogy

„elvben“ bevezeti a külön kehely használatát, míg a kérdés gyakorlati megoldását a lelkeszi konferenciára bizza.

Ezt az elvi határozatot kifogásolja az itt következő levél. Mi közreadjuk úgy, ahogy van. S noha felelni tudnánk rögtön sok-sok kétségeire, ezt nem tesszük, hanem várjuk hiveink köréből a hozzászólásokat. Meg akarunk győződni arról, hogy hogyan nézik olvasóink, illetve hiveink az egész kérdést.

Ime, így szól a levél:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Úr!

A vasárnap, (XII/15-én) megtartott közgyűlésen csak véletlen folytán vettem részt, arra egyáltalán nem készültem, azonban az Úrvacsorának kiszolgáltatása tárgyában megindult vita közben, mélységes aggodalom fogott el és bár soha életemben fel nem szólaltam, most mégis szükségét éreztem annak, hogy azt megtegyem. Éreztem azonban, hogy felszólalásom épen felindultságom és készültségem miatt gyenge és erőtlén volt. Épen ezért engedje meg kérem, hogy álláspontomat és súlyos aggodalmaimat megindokoljam.

Egy ilyen óriási horderejű és merem állítani, az egész hitéletünkre igen súlyos kihatással bíró ügyben, szerény véleményem szerint, nem volna szabad egy 30—40 főből álló közgyűlésnek döntenie. Ezt a kérdést, ha már felmerült, csak igen beható és széleskörű viták után lehetne tárgyalni és megoldani.

Én az Úr asztalára mindig bizonyos elfogódottsággal tekintek, ha az terítve van, megilletődött szívvel úgy állok előtte, mintha az Úr előtt állnék. A kelyhet pedig, mintegy hitünk jelképét, áhítatos lélekkel emelem ajkamhoz. Az Úr asztalánál megjelenőket testvéreimnek tekintem és velük egynek érzem magamat. Sajnos, tapasztalatom szerint, bennünk unitáriusokban igen nagy a megalakulás és talán a közöny is és talán vallásunk igen liberális szelleme miatt nincs meg közöttünk az egytív tartozásnak harcos szelleme. Épen ezért nem lenne szabad őseink által reánk hagyott szertartásainkon változtatni. A fertőzőbetegségektől való félelem, nem az a súlyos és helytálló ok, amiért változtatni kellene. Jól tudom és elismerem, hogy a fertőzés lehetősége, de csak igen-igen csekély lehetősége — mert hiszen a kelyhet mindenki után gondosan letörlik és elfordítják — fennáll, de a fertőzés veszedelme fennáll úton útfélen, gyűlésen vagy villamoson, színházban vagy moziban, sőt még étkezésnél is a zsemelével vagy kenyérral stb. stb. És miért kelljen feltételezni, hogy aki az Úr színe elé megy, nem tisztítja meg testét is és oda áll nyílt fertőző betegséggel. Ha az Úr betegséget akar reám küldeni, nem hinném, hogy azt épen az Úrvacsoránál tenné. Védekezni feltétlenül és minden módon kell, de túlzásokba esni és szent hagyományokat egyszerűen félretolni mégsem egészen helyes. Gondolom, de nem állítom, hogy az

egy kehely ellenesek inkább a finyásságuk miatt akarják tervüket érvényesíteni. Mintahogy az egyik igen tisztelt felszólaló mondotta: „sokan azért tartják vissza magukat az Úrvacsora vételétől, mert nem akarnak mások után inni.“ Az ilyen felfogást, az ilyen hitet nem tudom megérteni. Nem hiszem, hogy évszázadokon keresztül ilyen ok őseinknél felvetődött volna. A mai kor a lélek válságának, a minden áron újitóknak kora, ez a divat, ez a korszellem, ezzel találkozunk a családban, a hivatalban, a politikában stb. De a vallás, a hit, az sem az egyik, sem a másik, annak hagyjunk békét, már csak azért is, mint igen helyesen mondotta a Vikárius úr, a lelkeszből nem lehet pincért és én tovább fűzöm, a templomból nem lehet bormérést csinálni. El sem tudom képzelni, hogyan gondolják azt, hogy mindenki külön kehelyből igyék. Hát hol tartja a kelyhét? Ki tartja azt tisztán, ki biztosít arról, hogy az feltétlen tiszta és bacillusmentes? Ki és hogyan önti bele a bort és hogyan szolgálja azt fel és hogyan és hová teszik azt használat után el? Talán a férfiak zsebükben, a nők a retiküljükben tartják? Az ilyen részletkérdések igen nagyon fontosak. Mert teszem azt, ha tálcán, mint vendéglőben vagy estélyeken szokás, viszik a poharakat, az könnyen fel is dőlhet, egy elvétett vagy izgatott, esetleg elhamarkodott hozzányúlás és felfordul a pohár, esetleg az egész tálcá. A több kehellyel járó és szinte elkerülhetetlen kocodások és zörejek nem fogják-e az egész szertartás komoly és ünnepélyes jellegét sérteni?

Magam részéről is hiszem, hogyha az unitárius társadalmat megkérdeznék és ha a fertőzés veszedelmével nem rémitgetnék és ha a finyáskodókban több lenne a hit, nem lenne az újitók tábora akkora, hogy tervüket keresztül vigyék. Én nagyon fájlalom, hogy ezzel az unitáriusokat két táborra szakítják. Tisztelettel viseltetem mindenki meggyőződése és hite iránt, de mint ahogy a katolikusok ragaszkodnak dogmáikhoz és azokból nemhogy engednének, hanem még szigorítják is, nekünk sem volna szabad tágítanunk. Nézzük meg a nagy, hatalmas angol nemzetet, nemhogy vallási, de még régi politikai és egyéb szokásaiból sem enged, pedig egyike, másika a mai időkbe sehogyan sem illik bele. Haladjunk a korról a társadalomban, a művészetben, a technikában, mindenütt, de a hitünkben őrizzük meg és ragaszkodjunk hagyományainkhoz, mert azáltal erősödik a hit, a hit pedig az élet, az egészség és szeretet.

Senkit érzékenységében ezen állásfoglalásommal megbántani nem szeretnék, de nagyon leköteleznie, ha levelem az Unitárius Értesítőben közzétenni sziveskednék.

Maradtam Tiszteletes Urnak

Budapest, 1935. december hó 18-án.

hitrokoni szeretettel,

tisztelő hive:

Fodor Béla.

Köszönet és hála

az unitárius társadalomnak amiért olyan megértő szeretettel és annyi jóra való készséggel sietett kérő szavunkra meghozni áldozatát a szeretet ünnepére.

Isten áldása legyen az adakozókon és a megajándékozottakon!

Az Unitárius Nőszövetség.

Uj sajtófőnök. Dr. Antal István távozásával dr. Mikecz Ödön Szabolcs és Ung vármegyék főispánja lett az új sajtófőnök. 1894-ben Nyiregyházán született, tehát még a fiatalabb nemzedékhez tartozik. Budapesti ügyvéd volt, amikor a jelenlegi kormány Szabolcs és Ung vármegyék főispánjává nevezte ki. Innen hívták meg a magyar sajtó irányítására a sajtófőnökség élére. Hisszük, hogy az új sajtófőnök a nemzet és a vallás iránt érzett szeretettel fogja irányítani a magyar sajtó sorsát. Ebben a reményben üdvözljük és új munkakörében jó munkát kívánunk!

A téli konferencia négy napig tartott a misszióház templomában. Tárnya az unitárius misszió kérdése volt. Dr. Csiki Gábor, Lőrinczy Dénes és Ferencz József missziói lelkészek a hitébresztés és hiterjesztés szükségességéről beszéltek s vázolták egyházunk helyzetét s a ráváró feladatokat. Dr. Iván László az unitarizmusnak és a mai ember törekvéseinek viszonyát fejtegette. Simándy Pál pedig erőteljesen hirdette, hogy a jelen s a jövő utja csak Jézus evangéliuma lehet. A kereszténység főhibája ma, hogy nem tud vértanukat termelni, vagyis tulságosan beleilleszkedett a fennálló társadalmi és közgazdasági rendbe. A misszió alapja a keresztény megújulás, de ennek lényegbevágónak kell lennie. Pethő István zárta be a konferenciát január 5-én d. e. 10 órakor tartott istentisztelettel. Igehirdetése megrázó volt, a patópáloskodó, mindennel megalkudó unitáriusok és keresztények ellen sorakoztatta az ige szózatát. Azután a dávidferenci szellem után kiáltott, amely haladókában van, mert beteggé tette a múlt század racionalizmusa. A déli órákban a gyülekezeti teremben közeled volt. Ezen többen felszólaltak: dr. vitéz Nyiredy Géza az ifjúságot hitta a konferenciára, Dimény Mózes a budapesti egyházközség üdvözlését tolmácsolta, Lőrinczy Dénes az erdélyi konferenciák szellemét idézte, dr. Szabó Elek az ifjúságnak a konferenciától való tartózkodásával foglalkozott. Pethő István igazolta a konferenciák tartásának és rendezésének elveit, Iván László pedig bejelentette a konferenciái intézőbizottságból való kiválását. A közeledet templomi áhitat követte, amelyen bibliát olvasott és imádkozott Késmárky Miklós. Ezzel a téli konferencia bezárult.

S. Nagy László előadása a rádióban. Január 8-án nagyon szép visszaemlékezést hallottunk a magyar rádióban az erdélyi magyar irodalom megszületéséről S. Nagy László tollából. Mindenki életében eljön az idő, amikor kellemes és boldogító visszanezni a múlt küzdelmeire és megpróbáltatásaira. S. Nagy László a maga fáradhatatlan egyéniségével az erdélyi irodalom kutatója és mélységmérője lett. Ezt tette már akkor, amikor husz évvel ezelőtt elindította az *Erdélyi Szemlét* s így próbálta szervezni az erdélyi író nemzedéket. Azóta ezt a munkát már sokan átvették s az elszakítás után a kis mag óriási fávánőtt, amelyen az egész erdélyi magyarság fészket rakott s bizony ilyenkor öröm a fa tövéből a dus lombozatu ágakra feltekinteni. Megható volt hallgatni, hogy hogyan ismerte meg vagy hogyan kutatta fel az erdélyi irodalom legnagyobb tehetségeit: Reményik Sándort, Nyirő Józsefet, Áprily Lajost és a többieket abban a nagy széthulltságban, amelyben az uralomváltás után odaát minden magyar élt. Köszönjük ezt a szép estét s bár hallanánk többet is a határokon túlról, mert az mindig érdekes és szívünkhöz mindig közel áll. Az *„Erdélyi Szemlét“* pedig husz éves fordulóján meleg szeretettel köszöntjük s kívánjuk, hogy még soká tartsa a zászlót magasan Erdély legrégebbi irodalmi folyóirata. (II)

Karácsony ünnepén az unitárius misszióház szegény gyermekeknek és családoknak 30 pár gyermekcipőt és 30 szeretetcsomagot osztott ki, gyűjtés útján befolyt áldozatkészségből. Az istentisztelet után a vidám kis gyermekek és a szeretet melegségétől feloldódott szülők örömmel irták alá azt a két levelet, mely Gönczi Árpád egri borkereskedő unitárius testvérünknek és az amerikai unitárius nőszövetség külügyi elnökének a körünkben többször megfordult Mrs. M. E. St. Johnnak szolt, akiknek áldozatkészsége és buzgósága tette elsősorban lehetővé a megajándékozást.

A Bölöni Farkas Sándor Unitárius Iparosok és Kereskedők Köre hálás köszönetet mond mindazoknak, akik decemberi jótékony vacsorájuk alkalmával segítségére siettek s pénzbeli és természetbeni adományaikkal lehetővé tették, hogy a vacsora bevételeként befolyt összegből 70 pengőt adományoztak az Unitárius Nőszövetség karácsonyi segélyakciója, 10 pengőt az épülő pestszentlőrinci templom és 5 pengőt a lelkészi nyugdíjintézet javára. A vacsorára adakoztak: Berde Lajos 3 P. Betegh Gábor 3 P. Boncza Ferenc 20 P. Botár Aladár 10 P. Klein Géza 10 P. Nagy Áron 6 P. Szabó Dénes 6 P. Szakács János 3 P. Szokodi János 5 P. együtt 66 P. Természetben adakoztak: Illyés Sándor borsot, Suberka Györgyné zsirt és Máté Ernő nyomdatulajdonos, aki a meghívókat 12 P. értékben díjtalanul készítette el az egyesület javára. Végül hálás köszönetet mondunk mindazoknak, akik a vacsorán való megjelenésükkel hozzásegítettek céljaink megvalósításához. Az egyület legközelebbi összejövetelét január hó 19-én vasárnap d. e. 10 órai istentisztelet után tartja, IX. Rákos u. 3 sz. alatt, amikor is választmányának tagjai beszámolnak arról a munkáról, melyet az unitárius iparos és kereskedők meglátogatása és felkeresése terén végeztek.

Unitárius nemzetközi ifjúsági vasárnapot szentelnek meg szerteszét a nagyvilág unitárius fiataljai 1936. február hó 2-án. Ebbe a lélekemelő ünnepségbe mi is bekapcsolódunk s a Brassai Egyesület rendezésében megemlékezünk ezen a napon a testvériesség és baráti összetartás érzéséről. Az Unitárius Misszió Ház templomában február hó 2-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel ünnepélyes istentiszteletet tartunk, melyen Józán Miklós

püspöki vikárius prédikál. Az istentiszteletet rövid ünnepség követi, melynek műsorszámait az unitárius fiatalság külföldi munkában eddig is tevékenykedett tagjai fogják nyújtani. Az ünnepélyes istentiszteletre már előre is felhívjuk unitárius közönségünk figyelmét, de azt majd még részletes műsorával együtt is közölni fogjuk.

MÁV telepen karácsony másodnapján tartottunk istentiszteletet és ezt követően karácsonyfaünnepélyt, a kis templomot zsufolásig megtöltő hivek és nagyszámu gyereksereg jelenlétében. A karácsonyfaünnepélyen szerepeltek: Németh Juliska, Fekete Ida, Dutka Zsuzsi és Teréz, Szimonidesz Ilona, Kaczér Ilona és Juliska, Király György, Matka Lajos. A gyermekek a szépen feldiszitett karácsonyfa alatt az Unitárius Nőszövetség adományából szeretetsomagokat kaptak, míg a szórvány munkájában szorgalmasan részt vett és a templomot minden alkalommal látogató gyermekek özv. Bodóczy Gáborné, a szórvány első alapító gondnoka felesége ajándékképpen tanszercsomag ajándékban is részesültek.

Adomány az Urasztalára. Karácsony ünnepén az Unitárius Misszió Ház templomában az Ur asztalát kenyérrel Tamási Lajosné, borral dr. Koncz János terítette meg. A Koháry utcai templomban a kenyeret Józán Miklósné, a bort Sebestyénné Csiki Rebeka adományozta az Ur asztalára. Isten áldása legyen az adakozókon.

Az Unitárius Évkönyvet Kanyaró Géza Pál szerkesztő és kiadó szétküldte. Ára mindössze 1.— pengő. Ezuton is kérjük minden olvasónkat és jóbarátunkat, hogy az Évkönyvért járó összeget szíveskedjenek minél előbb a mellékelt csekken (30.400, Budapesti Unit. Egyházközség) beküldeni, hogy az egyházközség pénztára minél hamarabb továbbíthassa a begyűlő összegeket az előállító nyomdának.

Dr. vitéz Nyiredy Géza földművelésügyi miniszteriumi s. titkárnak a Kormányzó a miniszteri titkári címet és jelleget adományozta. Öszintén örülünk és gratulálunk úgy is mint lapunk igaz barátjának és régi munkatársának.

Unitárius Bál. A Brassai Sámuel Unitárius Ifjúsági Egyesület ebben az évben ünnepli fennállásának 15 éves jubileumát, mely alkalomból a már több éve szünetelő Unitárius Bált f. é. február hó 22-én a Lloyd-palotában impozáns keretek között óhajtja megrendezni, a jubileumi ünnepségek megnyitójaként. Leghőbb vágyunk, hogy a fővárosi és vidéki unitáriusoknak és egyesületünk barátainak egy felejthetetlen estét szerezzünk.

Ezuton is kérünk mindenkit, aki az unitárius egyetemi ifjúság küzdelmeit figyelemmel kíséri és nehéz viszonyai között segédkezet akar nyújtani az érvényesülés verejtékes útján — megjelenésével adományával bennünket támogatni szíveskedjék, hogy bálunk az unitárius közönség testvéri és baráti találkozója legyen, tiszta jövedelem pedig az egyesület szegénysorsu tagjainak tanulmányi segélyül szolgálhasson.

Meghívóigénylés, asztalfoglalás, valamint bármily más érdeklődésre készséggel ad felvilágosítást az egyesület bálbizottsága, Budapest, XI., Rákos-utca 3. fsz. 4. Telefon: 89-3 77.

Felszólítás a Homorodalmásról származó unitáriusokhoz. Péterffy Gyula ny. igazgató kéri a csonkaházában élő homorodalmási unitáriusokat, hogy január hónapban keressék fel a budapesti unit. lelkesítő hivatalokat (V. Koháry u. 4. és IX. Rákos u. 3.) s érdeklődjenek a „Felhívás“ iránt.

Vidék.

Pestszenterzsébeten karácsony első napján délután tartottak istentiszteletet s ezt követően az Ur asztalához szép számmal járultak a hivek. A kenyeret és a bort ez alkalommal *Gyarmathy Kálmán* hívünk adományozta. Az istentiszteletet követően tartottuk meg a szórvány területén hitoktatásban részesülő növendékek szereplésével karácsonyfaünnepélyünket, melyet Imreh Ilona hitoktató-tanítónő készített elő. Szavallatokkal és karácsonyi versek elmondásával szerepeltek: Vadász Mihály és Eszter, Ötvös Olga, Hervay Babi, Gyarmathy László és Dezső, Fazekas Sándor, Vadász István, Domokos László és Ilász Magda. Az ünnepély végével *Ferencz József* lelkesítő tartott beszédet. Az ünnepség folyamán a gyermekek ajándékképpen átadtunk egy cserép karácsonyi virágot *Kiss Mózes* ny. igazgatónak, a szórvány gondnokának, akit egyházközségünk decemberben tartott közgyűlése tisztelt meg a tiszteletbeli keblí tanácsosi címmel, melyet ő mint a múltban, úgy ezentul is szolgálattal kíván ékesíteni.

Kispesten a karácsonyfa ünnepély dec. 21-én volt a II. sz. áll. iskolában. Szépen diszitett karácsonyfa gyertyácskáinak imbolygó fénye mellett folyt le a megható ünnepség. Bibliát olvasott *Novothy Gizella*, mesélt *Költő Irén* tanítónő s a tanulók énekeltek és szavalltak. Az ünnepély után a Nőszövetség szeretetadományait osztották ki. A segélyezéshez hozzájárultak élelmiszerekkel: Bodor I-né, Novothy E-né, Zsidi I-né, Patakfalvi L-né; használt ruhámműekkel: Derzsy Á-né, Dévavári Zs-né, Novothy E-né, Papp I-né, Patakfalvi L-né. Hálás köszönet minden adományért!

Csepelen december 22-én tartottunk urvacSORA-osztással egybekapcsolt istentiszteletet s amely alkalommal vettük először használatba a szórvány most beszerzett urasztali edényeit. Az urasztali poharat az év folyamán összegyűjtött perselypénzből vásárolta a szórványgyülekezet, míg a kelyhet nemrégiben elhalt nővére özv. *Keresztes Gáborné sz. Molnár Ilona emlékezetére* vásárolta lelkes és buzgó szórványgondnokunk *Molnár János* állampénztári igazgató. Az istentisztelet végeztével dr. *Koncz Jánosné* osztotta ki a szórvány hittan órára járó gyermekei között az Unitárius Nőszövetség szeretetsomagjait.

Karácsonyfaünnepély Füzesgyarmaton. A füzesgyarmati unitárius elemi iskola karácsonyfa ünnepélyét december 23-án tartotta, amikor a szeretetadományok kerültek kiosztásra. — A hivektől gyűjtőíven befolyt összesen 66.10 f. — Ebből 11 szegény fiut láttunk el meleg ruhával, harisnyával és 7 leányt öltöztettünk fel. A költségvetésünkben mutatkozó hiányt 1.93 f. Kincsesné Nagy Irén tanítónő fedezte. Köszönet a nemeslelkű adományokért mindazoknak, akiknek nevei ott sorakoznak a gyűjtőíven, ha mindjárt fillérekkel is, de a „szegény asszony“ filléreiből tevődik össze ez a szegénységünket foltozó szeretet, amelynek sugarai annyi szakadozott ruhára sugároznak fényt, mele-

get, áldást. — E helyen kell megemlékeznünk egy nemeslelkű unitárius bőrkereskedő hivünről, ki 3—3 pár cipő megtalálásához küldött anyagot. Ez az anyag a leginkább ráutalt unitárius vallású növendékek között osztatott szét.

Szinielőadás a füzesgyarmati unitárius iskolában. A füzesgyarmati unitárius elemi iskola növendékei, egy szépen sikerült karácsonyi műkedvelői előadást tartottak dec. 15-én *Kincsesné Nagy Irén* tanítónő betanításában. A kis szereplők valósággal bámulatba ejtették a szülőket és a nagyszámú hallgatókat művészi alakításukkal. Bemutatásra került „Piroska karácsonya” című mesejáték és Jókai „Melyiket a kiléne közül” című dramatizált novellája. Néhány pillanatra feltárult előttünk a tündérmesék megejtő világa, ahol a meseszömvő képzelet nem ismer lehetetlent s mindig az erény diadalát látjuk a rosszaság felett. A begyűlt 11 P szegény gyermekek karácsonyi felségélyezésére fordított.

Egyházközségi könyvtár Füzesgyarmaton. Ágoston József budapesti kebli tanácsos 38 drb. könyvet adományozott a füzesgyarmati unitárius egyházközségnek. — A könyvek legtöbbje olyan tartalmú, amelyek a földműves embert rendkívül érdeklik. A gazdaság különböző ágai: szarvasmarha, sertés, baromfitenyésztés modern módozatai. De akad köztük egy-egy népszerű regény is. A könyvek a lelkeszi hivatalban egy alakuló félben levő parochiális könyvtár polcain foglalnak helyet, melyet a dévaványai iskolával megszűnt ifjúsági könyvtár kötetei egészítenek ki. — Minden érdeklődőnek, mindenkor rendelkezésére állanak a könyvek. A korrall lépést tartani akaró és tudó gazdák érdeklődése legyen a legszebb jutalma e nemeslelkű könyv-barátnak.

Adomány az Urasztafára. Győrben az elmúlt év májusában és novemberében tartott istentiszteleteken az urvacsorai kenyeret és bort Reményik Andor ny. miniszteri tanácsos adta.

Dr. Kozma György kir. közjegyzőt, a Dunatiszamenti Unit. Egyházkör és a hódmezővásárhelyi unit. egyházközség gondnokát a közélet terén kifejtett érdemeiért kormányfőtanácsosnak nevezte ki a Kormányzó. Igaz örömmel gratulálunk, mert szívünk is azt mondja, hogy a kitüntetést megérdemelte.

Erdély.

Háromszáz évi szünetelés után ismét unitárius urvacSORAOSZTÁS VOLT Nagyváradon. Az 1569. évi hitvita alkalmával Nagyvárad helyőrsége és lakossága az unitárius egyházba tért s abban is maradt egészen az unitárius egyházra bekövetkező üldözésekig, amikor Nagyváradon is megszűnt az unitárius igehirdetés. A legutóbbi időben a nagyvárad unitáriusok Kolozsvárhoz tartoztak, de pásztorolásuk igen nehéz volt. Amióta Biharon unitárius pap van *Komjátszegi Géza* személyében, azóta Nagyvárad is könnyebben pásztorolható. Ennek tudható be, hogy karácsony előtt Nagyváradon megalakult az unitárius egyházközség, karácsony másodnapján pedig megtörtént az első UrvacSORA kiosztása,

amelyben mintegy hatvanan vettek részt. A lélekemelő ünnepen a bihari unitáriusok küldöttsége is részt vett.

Halottaink

Benke Éva polg. iskolai tanuló 11 éves korában Budapesten december 24-én a szent estére való készülődés közben az angyalok honába költözött. Szelid, nem e világba való egyénisége nem bírta tovább a földi hazában való tartózkodást. „Jöttek értem, nem félek a haláltól” ez volt utolsó napjainak boldog, elkívánczó vallomása. Kivánsága teljesedett s most egy boldog világban imádja az Urat, akihez már oly sokat imádkozott itt lent a földön is.

Szász Mózes ny. postafelügyelő 64 éves korában Budapesten december 27-én az Urban csendesesen elhunyt. Isten vigasztalja meg az elhunytak itt maradt családtagjait!

HIVATALOS RÉSZ

Beszámoló

az Unitárius Nőszövetség 1935. évi karácsonyi akciójáról.

Hála Istennek s utána adományukkal segítségünkre siető kedves testvéreinknek, a miért sikerült a karácsonyt valóban karácsonnyá tennünk, sikerült erre vonatkozó minden elgondolásunkat megvalósítani.

Az első öröm, iskolás gyermekeink számára a gyönyörű karácsonyfa volt, melynek fénye és melege — még a felnőttek lelkét is átmelegítette. Póké István testvérünk buzgó fáradozása, hogy a karácsonyfa ragyogó és szép legyen, nem volt hiába való. A templomi ünnepeket követően iskolás gyermekeink között cukorka csomagokat osztottunk.

Gondoskodtunk arról, hogy a mennyiben a szórványok a maguk erejéből nem állíthattak karácsonyfát — oda is jusson fa is — rávaló is.

Iskolás gyermekeink ott is kaptak cukorka csomagot: a Máv telepen 45 drb., Kispesten 48., Csepelen 10., Pestszentlőrincen 15., Pestszent-erzsébeten 24., Ujpesten 20., Rákospalotán 20 csomagot osztottunk ki.

Az eddigi kedves gyakorlathoz hiven, szeretetvendégségen láttuk mindkét ifj. egyesületünk tagjait. Kedves, meghitt hangulatban folyt le a szeretetvendégség, örömet jelentve nemcsak a vendégek, hanem a vendéglátók számára is. Ifjúságunk is szíves örömmel vette a nekik szánt cukorka csomagokat is.

Otthonuktól távollévő ifjaink számára a szent estén asztalt terítettünk. A szépen megterített asztal mellett, a karácsonyfa világánál talán enyhült ifjaink honvágya, illetve könnyebb volt elviselniük a fájó emlékezést és vágyódást a távoli otthon után.

A főváros szociális ügyosztályának szíves figyelméből 50 családot volt módunkban ebben az esztendőben is ajánlani fejenként 8 P. segélyre.

Általunk nyújtott pénzsegélyben részesült

91 testvérünk. A segély összege 10—2 P. között a család nagysága s egyéb figyelmet érdemlő körülmény latba vetése szerint oszlott meg 430 P. 14 fillér értékben.

A természetben adományozott élelmiszereken kívül kiosztottunk 92 drb. élelmiszercsomagot (2 k. liszt, $\frac{1}{2}$ k. zsír, $\frac{1}{2}$ k. cukor) a nagyobb családoknak 2—2 drb.-ot (85+7).

Amennyiben szépen gyűlt az adakozásból játék és könyv kioszthattunk 33 drb. könyvet és jobbra nagyobb családoknak (20) jutott játékszer is.

Kolb Erzsébet könyvadományából 4 értékes kötetet átadtunk a cserkész csapat könyvtárának és 4 drb.-ot a Segélykönyvtárnak.

68 egyes és család vegyesen kapott szövetet, ruhaneműt, cipőt. Bőségesebben kaptak ezekből is természetesen a 7—6—5 gyermekes családok.

Hogy kimondottan meleg ruhaneműben is részesíthessük az arra legjobban rászorulókat, beszereztünk kiosztás céljából 8 drb. kötött kabátot, pullovert és 30 m. tennisz flanelt.

A Csepeli Magyar Posztógyár nagylelkű adományából többen részesülhettek új kabát és ruha anyagban.

A kiosztás céljára adományozott, nem különben a kiosztott holmik részletes jegyzéke megtekinthető Barabás Istvánnál V. Koháry-u. 4.

E helyen a leghálásabb elismeréssel nyugtazzuk azt a követésre méltó eljárást, melynek eredménye a kispesti szegénygondozás ideális megoldása. A kispesti szórvány maga gondoskodik segítségre szoruló testvéreiről. Hat szegénygondozó kis könyvön 1 P-től 20 fillérig terjedő havi adományokból 129 P. 90 fillért gyűjtöttek; 11 esetben részesültek segélyben az arra szorulóknak, négy család kapott karácsonyi segélyt 39 P. 12 fillér értékben s 29 P. 10 fillért beszolgáltatnak a Nőszövetség pénztárába.

A szegénygondozást, valóban evangéliumi szellemben, Péterffy Gyula kedves testvérünk vezeti.

Lapunk terjedelme — sajnos — nem enged meg, hogy a sok-sok kedves adakozónak nevét felsoroljuk, noha Barabás Istvánné lelkészné, mint az Unitárius Nőszövetség buzgó és fáradhatatlan pénztárosa lapunk számára az adakozók teljes névsorát átnyújtotta közlés végett. A rendelkezésünkre álló hely azonban igen kevés ahhoz, hogy ilyen terjedelmes névsort leközzöljünk. Éppen ezért csak a számadás végső adatait iktatjuk ide. Az érdeklődőknek azonban lapunk szerkesztőségében a teljes névsor megtekintésre nyitva áll. A Nőszövetség karácsonyi akciójának pénzforgalma a következő:

Adományokból bevétel: 1246 P. 09 fillér.

Ebből kiadás: karácsonyfára 40 P. 83 f., 92 élelmiszer csomag 203 P. 47 f., 500 drb. cukorka csomag 399 P. 64 f., készpénz segély 430 P. 14 f., pulloverek, flanel 112 P. 65 f., kisebb

kiadások 59 P. 36 f., összesen 1246 P. 09 fillér.

A pénzadományokon kívül élelmiszer, cipő, ruhanemű, játék és könyv adományok is érkeztek.

Mindezekért az adakozóknak a legmelegebb háláját és köszönetét fejezi ki

az Unitárius Nőszövetség.

Szám: 7—1936.

Meghívó.

Unitárius Egyházi Igazgató Tanácsunk 1936. január 31-én (péntek) d. u. 5 órakor a lelkeszi irodán

évnegyedi rendes ülést

tart, melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk. Budapest, 1936. január 8.

dr. Mikó Ferenc s. k.
főgondnokhelyettes

Józan Miklós s. k.
püspöki vikárius

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv hitelesítése. 3. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 4. U. P. 1162—1935. sz. átirata. 5. Misszió-Ház negyedévi jelentése. 6. Misszió-Ház költségvetése 1936-ik évre. 7. Nyugdíjbizottság jelentése. 8. Birtokbizottság jelentése. 9. Szervezőbizottság jelentése. 10. Állandó vegyes bizottság jelentése. 11. Időközben érkező ügyek. 12. Indítványok (írásban előre).

NB! Állandó vegyes bizottság előkészítő ülése január 27. (hétfőn) d. u. 5 órakor. — Külön meghívót nem küldünk.

Lelkeszi Nyugdíjalapra időközben adakoztak a következő buzgó atyánkfiai: Pápai István, Kecskemét 5.— P, Csekme Sándor, Rákospalota 3.— P, Sófalvi Sándor 2.— P, Gyimesy István és ifj. Székely Sándor 1—1 P. Budapesti perselymaradék a múlt évről: 65 P 48 f. Fogadják a nemesszívú adakozók egyházunk hálás köszönetét. Az újévben pedig újítsuk meg elkötelezettségünket ezzel az egyetemes természetű alappal szemben, amelyhez kinek-kinek — még ha nem is akarna — *becsületből* hozzá kell járulnia. Várjuk azon kedves hiveinknek megnyilatkozását, akik eddig bármi okból kimaradtak az áldozók sorából.

A nyugdíjbizottság nevében atyafiságos üdvözlettel

Budapest, 1936. I. 8.

Józan Miklós
elnök,
püspöki vikárius.

A nőszövetségi hangverseny bevételei jegyekből 161.— pengő, felülfizetésekből 25 pengő 50 fillér, összesen 186 pengő 50 fillér. Kiadások: 15 pengő 26 fillér. Tiszta maradvány 171 pengő 24 fillér. Ez az összeg a Nőszövetség karácsonyi akciójába bevételeztetett.

A téli konferencia elszámolása. A konferencia pénztára bevétele: Unitárius Misszióháztól 25.— pengő, magánosok adományából 17 pengő 66 fillér, perselypénz 16 pengő 54 fillér, ebéd-

jegyekből 28 pengő 40 fillér, összesen 87 pengő 60 fillér; kiadások összege 63 pengő 60 fillér, maradvány 24.— pengő. Ez az összeg a fennálló tartozás törlesztésére fordítatott. Ugy, hogy már csak 85.— pengővel tartozik a konferencia pénztára a Szentábrahámi pihenőnek.

Szegénygondozási gyűjtés eredménye Kispesten. Kispesten az „Unitárius Nőszövetség Szegénygondozási Adománygyűjtő” 6 drb. könyvén, az 1935. évben, a következő adományok folytak be: 12—12 P. fizetett Péterffy Gy-né, Dr. Péterffy Gy.; 7 P.-t Dr. Simándi T.; 6—6 P.-t Bodor I. Bertalan A. Novothny E.-né és Ürmössi I.; 5 P. 80 f.-t Székely Ágnes; 4 P. 80 f.-t Beniczédi D.; 4 P.-t Kovács I.; 3 P. 80 f.-t Szabó F.-né; 3 P. 30 f.-t Gáspár M., Hidegheti G.-né; 3 P. 50 f.-t özv. Benedek E.-né; 3 P.-t Barabás F.-né, Czirmay Gy. Kehajda I.-né, Linhardt A.-né; 2 P. 80 f.-t Lengyel I.; 2 P.-t Dévavári Zs.-né, Dévavári E., Pásztor I.-né, Elekes B. Sipos D.; 2 P. 20 f.-t Dénes F., Gál M., 1 P. 60 f.-t v. Szőke L., Patakfalvi L.-né; 1 P. 50 f.-t Boros I.-né, Lázár D.-né, Kiss I.-né; 1 P. 40 f.-t Damó S.-né, Tóth P.-né; 1 P. 20 f.-t Klatsbir I.-né, dr. Simándi Zs., Derzsy Á.-né; 1 P. 10 f.-t Hidegheti I.-né, Gothárd L.-né; 1 P.-t Kocsis I.-né, 50 f.-t Zsidi I.-né. Az adományok összege: 129 P. 90 f. Áldja meg az Isten nemes szivük megnyilatkozásáért.

Szentábrahámi pihenőre adakoztak: A misszióházi mikulás gyermekest tiszta jövedelme 7 P. 55 drb. képeslap a 8 f. 4 P. 40 f., 2 drb. képeslap a 10 f. 20 f., ezenkívül: dr. Iván László (június-decemberre) 6 P.-t., Ürmössy Kálmán (VI. részlet), Rédiger Ödön, Máthé Kálmán 3—3 P.-t, Burján Ferenc (IX. részlet), Csatkai Jenő, Ujvári László (januárra) 2—2 P.-t, Izsó Livia (szeptember-októberre) 1 P.-t, Kepes Ádám, Kepes András (mindkettő augusztusra) 40—40 f.-t, ifj. Székely Sándor 50 f.-t Zaponeil Gizella (novemberre) 30 f.-t kiegészítésül 80 f. együtt 36 P. a múlt hónapban elszámolt 1102 P.-vel a végösszeg 1138 P.

Istentiszteleti sorrend 1936. február hóban.

H o l	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A., Templomokban:			
V., Koháry-u. 4.	2. 16.	d. e. 11	Barabás István
	9. 23.	" "	Józan Miklós
IX., Rákos-u. 3. (Misszióház)	2.	d. e. 10	Józan Miklós
" "	9. 23.	" "	dr. Csiki Gábor
" "	16.	" "	Ferencz József
B., körzetekben:			
VI., Gőmb-u. 33. elemi isk.	9.	d. u. 4.	Barabás István
X., M. A. V.-telep Prot. Imaház	2. 16.	" "	Ferencz József
C., Pestkörnyéken:			
Csepel—Templomtéri polgári iskola.	9.	d. e. 11	Ferencz József
Kispest—Wekerletelep II. sz. el. isk.	16.	d. u. 4.	dr. Csiki Gábor
Pszterzsébet—Erzsébet utca el. isk.	9.	" "	Ferencz József
	23.	" "	dr. Csiki Gábor
Psztlőrinc—Áll. telep Kulturház	9. 23.	d. e. 11	Pethő István
Rákospalota—Máv.-telepi iskola	2.	d. u. 4.	Barabás István
Ujpest-Szent István-téri polgári iskola	23.	" "	Barabás István
D., Vidéken:			
Debrecen—Hatvan-u. 24. Unitárius Imaház	2.	d. e. 10	dr. Csiki Gábor

NB! Február 2-án délelőtt 10 órakor a Misszióház templomában ifjusági *Nemzetközi Vasárnap*. — Február 9-én délelőtt 1/2 10 órakor a Koháry-utcai templomban az iskolások felső tagozata (IV.—VIII. o.) számára *külön ifjusági istentisztelet*. — Egyházi énekpróba minden kedden délután 6 órakor a Misszióház templomában (IX., Rákos-utca 3.) — Egyházi adót lehet fizetni V., Koháry-utca 4. sz. a. lelkészi hivatalban hétköznap délelőtt 9—1 és délután 4—7 óra között, vasárnapokon az istentisztelet előtt és után: pénztáros *Zsigmond Lőrinc*.

UNITÁRIUS ÉRTESITŐ

Utánaküldés kizárva!

Uj cím:

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Iván László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon: 174-24

Előfizetési díj egy évre 4.— pengő, amely beküldhető a 30.400 számú postatakarékpénztári folyószámlára — (csekktulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség. A „Hivatalos rész” c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza.

XV. évf. I. sz.

Budapest, 1936. január hó